

A középiskolák részére való beszerzésre e képeket melegen ajánljuk. Megrendeléseket elfogad lapunk kiadóhivatala is.

A budapesti VII. ker. m. kir. áll. főgimnázium «Ifjusági Köre», mely segélyegyesületből, önképzőkörből és dal- meg zenekörből áll, szept. hó 22-én, vasárnap délelőtt tartotta ideai alakuló közgyűlését dr. Cherven Flóris intézeti igazgató ur és Kovács Ferencz (VIII. o. t.) a szünidei bizottság elnökének vezetése mellett. Ifj. elnök lett: Bányai Aladár (VIII. o. t.), miután ellenjelöltjei: Grünberger Izsó, Kovács Ferencz és Zerkovitz Rezső visszaléptek. Alelnök: Karay Aurél (VII. o. t.) Titkár és az önképzőkör előadója: Grünberger Izsó (VIII. o. t.) Ellenőr s a segélyegyesület referense: Bruck Sándor (VIII. o. t.). Karvezető: Zerkovitz Rezső (VIII. o.). Főjegyző: Jusztusz Zsigmond (VIII. o.). Pénztárosok: Jambrits és Telléry (VII. o. tanuló). Könyvtáros: Brandspiegel Mihály (VIII. o. t.) Jegyző: Lövy Antal (VII. o. t.). Az első választmányi gyűlés szept. hó 29-én, az első önképzőköri gyűlés október 6-án lesz.

A kecskeméti állami főreáliskolában az alakuló gyűlés szept. hó 24-én volt, minek eredménye a következő: Vezérelnökül, Dr. Szántó Kálmán tanár ur maradt továbbra is, kinek 5 évi vezetése alatt a kör márszép eredményt tud felmutatni. A bevezető buzdító szavak után a tisztviselőválasztás ejtetett meg a következőképen: Elnök: Urbán A. VIII.: titkár: Fleischer Béla VIII., főjegyző: Bolez Henrik VIII.; aljegyző: Rothbaum Gyula VIII., pénztárnok: Velzer Alajos VII.; könyvtárnok: Szelezcki Ferencz VII.; választmányi tagok: Moór Lipót Pál VIII. és Springer Henrik, Pápai Zsigmond VII. oszt. tanulók. A választás majdnem egyhangulag folyt le. Beiratkozott 26 rendes és 24 rendkívüli, tehát összesen 50 tag. Ülések valószínűleg kéthetenként tartatnak.

Gyász hír. Rónai István kecskeméti kegyesrendi pap tanár 6 hetes súlyos betegség után szept. hó 21-én 29 éves korában elhunyt. Temetése szept. hó 23-án d. u. 4 órakor ment végbe nagy pompával, melyen megjelentek gyászfátyolos zászlók alatt a három helybeli főiskola növendékei és a nagyszámu gyászoló közönség. A gyászoló szülők egyetlen reményüket; tanártársai jó és hű bajtársukat a tanulók szeretett tanárukat veszítették el benne. Béke poraira!

A pécsi áll. főreálisk. Eötvös-önképzőkör szept. hó 23-ikán Kosztka György ideiglenes vezető tanár ur elnöklete alatt tartotta alakuló gyűlését, melyen a tisztikar következőképp választott meg: Elnök egyhangulag Visnya Aladár VIII. o. t. Titkár: Steinberger József

VIII. o. t. Főjegyző: Fabritzki László VIII. o. t. Aljegyzők Grünhut Béla és Kovács Aladár VIII. o. t. Pénztáros: Zsabokorszki Ferencz VIII. o. t. Ellenőr: Rotter Béla VII. o. t. Főkönyvtárnok: Schvarecz István VIII. o. t. Alkönyvtárnokok: Valek Károly és Weisz Lipót VII. o. t. Ezután a gyűlés lelkes éljenzés között feloszlott.

A munkácsi m. kir. áll. főgymnázium ifjusága közt fennálló önképzőkör szept. 22-én tartotta alakuló közgyűlését. A kör ezévi vezetője, R. Vozáry Gyula tanár ur nyitotta meg az ülést, szép beszédet intézve az egybegyűlt tagokhoz, munkásságra buzdítva őket. Majd a kör hivatalnokainak s választmányának megalakulására szólítja fel a tagokat, mely titkos szavazással a következőképp történt meg: Ifjusági elnökké (alelnök) választott Goldberger M. VIII. oszt. tanuló; főjegyzővé Nagy Béla, VIII. osztályu, aleggzővé Meindl Rikárd VII. oszt. tanuló választott meg; titkárrá Ekmann János VIII. o. t.; pénztárossá Gáthy Albert VIII. oszt. tanuló, ellenőrré Baszaráb József VII. oszt. tanuló, könyvtárossá pedig Hoffmann Alajos VIII. o. t. választott meg. A kör választmánya Fischer Sándor, Pap Ferencz és Kubáskó József VIII. osztályu és Katrics Kálmán s Degenfeld József VII. osztályu tanulókból alakult meg.

A szombathelyi kir. kath. főgimnázium önképzőköre szept. 22-én tartotta meg ftdő. Dr. Edelman Sebő igazgató és ftdő. Dr. Dallos József tanár urak elnöklete alatt az ideai alakuló gyűlését.

Ftdő. Dr. Edelman Sebő igazgató ur megnyitó beszéde után ftdő. Dr. Dallos József tanár ur fejtegette az önképzőkör hasznát és magasztos feladatát.

A szavazás utján megválasztott, és igazgatóilag megerősített tisztviselők a következők: Elnök: Gáspári Rezső VIII. o. t. Alelnök: Fleischner Henrik VIII. o. t. Főjegyző: Weder Gyula VIII. o. t. Pénztáros: Havassy Béla VIII. o. t. Könyvtáros: Jüsztl Ede VIII. o. t. Segédkönyvtárosok: Koósz Lajos VIII. o. t. Pados Antal VIII. o. t. Aljegyzők: Pekker Emil VIII. o. t. Maitz Ede VII. o. t. Schandara István VI. o. t.

Szerkesztői üzenetek.

G. L. Nagykanizsa. Tudósításait szívesen vesszük.
N. P. Pécs. Forduljon Székely és Káldor céghez, Bpest Erzsébet körut Newyork palota. Értesítéseit köszönettel fogadjuk.
Jelentkezzék az «Isten kit a böles langesze fel nem ér» című jeligés képtalány szerzője.
B. M. Tata. Tudakozódjék valamely budapesti könyvkereskedőnél pl. Lampel R. Andrassy-ut 21.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

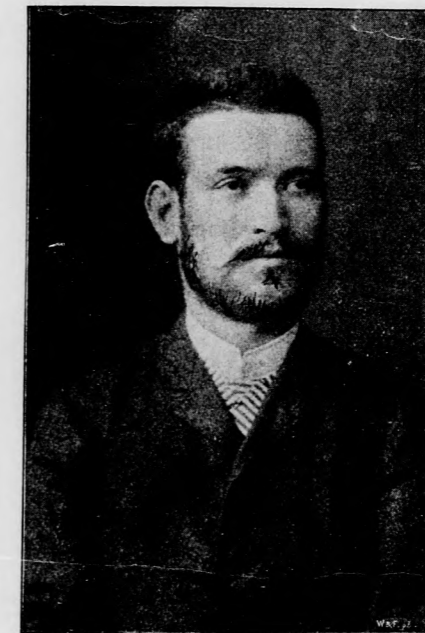
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:		SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:	
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL		Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.	
Fel évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.		HIRDETÉSEK	
Negyed évre	1 frt.	Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.		felvételnek és jutányosan számítatnak.	
Megjelenik minden vasárnap.					

GAÁL MÓZES,

pozsonyi főgimn. tanár.

A magyar ifjusági írók egyik legkiválóbb tagjának arczképét veszik olvasóink. Mindkét műveinek száma meghaladja a hetvenet, közülök nevezetesebbek: 1. Utolsó lantos (tört.) 2. Kujak Andris keleti utazása. 3. Virág Palkó. 4. Diák történetek. 5. A komponisták. 6. Nagy diákok. 7. Az urfi. 8. Egy plajbász története. 9. Sebős (tört.) 10. Balassa vitéz (tört.) 11. Mindent a hazáért (tört.) 12. A vasember (tört.) 13. A vasember fia (tört.) 14. Zrinyi Ilona. 15. A kard és lant hőse (tört.) 16. Szondi két apródja (tört.) 17. Zoárd jóslata. 18. A vezér boszuja. 19. Kupa, a pogány vezér. 20. Vitéz-becsület. 21. A prágai rab. 22. Both bajnok árvája. 23. A kereszténység hőse. 24. A furfangos deák. 25. A király szeme. 26. Menyhért uram. 27. A ki birja, marja. 28. A murányi rablócsorda. 29. A fekete ember. 30. Ferhát aga kincse.

31. Daczó uram számára. 32. A vitéz szász. 33. Koldus herczeg. 34. Az utolsó próba. 35. A Jedikula rabja. 36. Karády-féle Regék és mesék stb. stb.

Gaál Mózes 1863. aug. 2-án született Baróton, Háromszék megyében, Erdélyben. Egyszerű szegény szülőktől származott, a kiket azonban korán elveszített. Árvaságra jutván, a nagy-szebeni Teréz-árvaházban nevelkedett s ott végezte iskoláit is. Középkiskolái végzetével Budapestre jött az egyetemre s már mint egyetemi hallgató Kürthy E. «Magyar Ifjuság» cz. ifjusági lapjának lön belmunkatársa és segédszerkesztője az «Ország-Világ»-nak, s mint ilyen sűrűn dolgozott nemcsak a Magyar Ifjuságba, hanem egyéb folyóiratokba is. Irt verseket, novellákat s közben igen sokat fordított svéd nyelvből, melyből az ő fordításában birunk lyrai szemelvényeket.

gaál Mózes 1888-ban Pozsonyba neveztek ki gimnáziumi tanárnak s azóta általános sze-

A milyen szeretetre méltó, keresetlen és egyszerű Gaál Mózes stylusa, épp olyan egyszerű

maga az író is. Csupa szív, csupa jóság, csupa szeretet.

Ha igaz, hogy a kik szeretetet vetnek, szeretetet is aratnak, akkor Gaál Mózesnek nagyon is kijut a szeretetből. De ezt meg is érdemli ám!

Ti pedig kedves olvasók jól vessétek emlékezetetekbe az ő vonásait s nevét mindig tisztelettel említsétek, mert Gaál Mózesnél alig van szeretőbb szív, mely az ifjuságért dobog.

R. K.

A VILÁGIRODALOM JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK. —

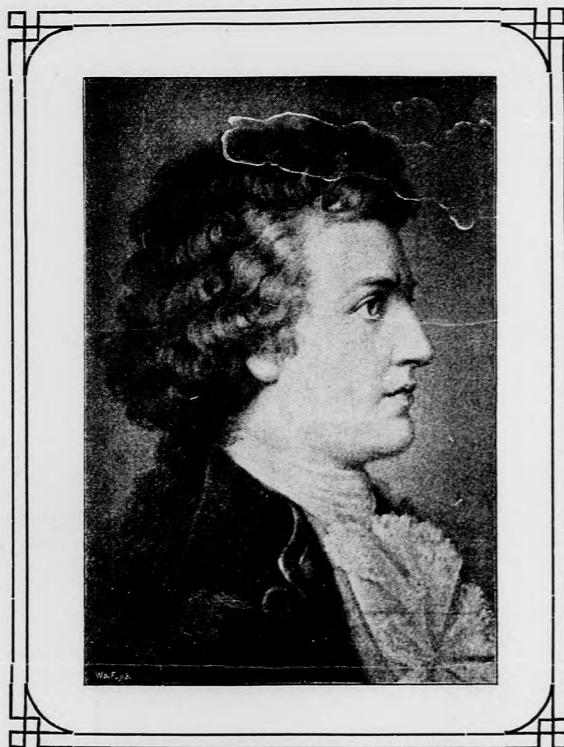
GOETHE JÁNOS FARKAS.

(1749—1832.)

Goethe János Farkas, a német szépirodalomnak legkimagaslóbb alakja 1749. aug. 28-án született Majna-Frankfurtban. Tanulmányait a lipcei és strassburgi egyetemen végezte, majd a wetzlári birodalmi kamaránál hivataloskodott, de Károly Ágost weimari herceggel kötött barátsága folytán 1755-ben végleg Weimarban telepedett le, hol kamara-elnökké, titkos tanácsossá, majd államminiszterré lett. 1832. márczius 22-én halt meg.

Az irodalomban romantikus drámájával: «Götz von Berlichingen» (1773) és érzelmes regényével «Werthers Leiden» (1774) lépett föl. Írói pályájának későbbi korszakában a görög remekművek hatása alatt az eszményi irányt pártolta s ez irány termékei: «Egmont», «Iphigenia» és «Tasso» színművek, «Faust» első része, «Wilhelm Meisters Lehrjahre» regény, «Hermann és Dorothea» költői elbeszélés és kisebb költeményei. E művek nem arattak oly zajos sikert, mint az elsők, de hatásuk annál mélyebb volt.

A bennük nyilatkozó német-görög eszményiség a magyar irodalomra is átalakító befolyást gyakorolt Kazinczy korszakalkotó működése után.

Kazinczy Goethet vallotta mesterének az izlés és költészet terén, annak kedvencz szava: a «rein menschlich», tiszta emberi, lett az ő jel-szava is s műfordításaival és eredeti költői műveivel sikerült is átültetni hozzánk a német-görög klasszicizmust, mely aztán Szemere Pálban, Kölcseyben, Bajzában stb., buzgó hívekre talált s irodalmunkban nemesebb formákat, választékosabb kifejezőmódot és emelkedettebb felfogást honosított meg.

Életének végső szakában a tanító irány hatalmasodott el Goethe munkásságán s ennek hatása alatt írta a «Faust» második részét, a «Wilhelm Meisters Wanderjahre» című regényt s a «Wahrheit und Dichtung» cz. ön-életrajzot. Goethe bámulatosan sokoldalú szellem: költő, természetbuvár, régész, kritikus stb. Mint költő mindenképp tárgyas és bevégzett művész.

Sok a rokonvonal Goethe és Arany között. Mind a kettőnek széleskörű essokoldalu a műveltsége, mindkettőnek erős oldala a jellemzés s mindegyik művésze a maga nyelvének. Arany foglalkozott Goethevel s nagy művészettel fordította le az elűzött és visszatért grófról szóló balladát. Goethe Faustjának hatása alatt írta Madách az Ember tragédiáját. Faustot először Nagy István fordította 1860-ban. Azóta már három

fordítás jelent meg: Dóczi Lajostól, Komáromy Andrásról és Szabó Mihálytól. A második részt Várad Antal fordította le 1888-ban. Lirai verseit Szász Károly fordította le, megjelent a fordító bevezetésével 1875. Egyéb munkái, melyek magyar fordításban megjelentek: Egmont, Szigligeti Edétől 1871., Mignon 1873., Hermann és Dorothea Hegedüs Istvántól (Olesó Könyvtár), Berlichingeni Gottfried Balla M.-től (Olesó Könyvtár 200.) Xeniak Csolomjaitól 1883. Lélek-rokonság Kemenczky Kálmántól.

A. L.

¶ kard és lant hőse.

— Történelmi regény. —

(28)

Az ifjuság számára írta: GAÁL MÓZES.

Hiába emelt szót újra Zrinyi vára érdekében, hiába terjesztette elő indítványul kitűnő tervét, hogy átkelve a Murán, várják be a vár ostromára siető törököt és szorítsák hátba, Montecuccoli ellene volt, s a fővezér szavára föltétlenül hallgató idegen tiszték is tulságosan vakmerőnek tartották a horvát bán plánját.

— No, ha te kegyelmetek erőnek erejével török kézre akarják juttatni Zerinvárát, én azt mondom, hogy szó nélkül nem hagyom. Többségben vannak itt, látom, azért csekély az én votumom ebben a tanácsban, de magam szájából tudja meg a király ő felsége, hogy minémü káros dolgot cselekszünk, ha a fővezér plánuma szerint bitangjára hagyjuk a várat.

Nem is vesztegetett több szót, hanem készülődtött fel Bécsbe.

Utközben találta Montecuccoli követét, ki azt izente neki, hogy térjen vissza, s várja be, hogy minő vége lesz a dolgoknak, mert bizony meglátja, hogy most az egyszer megcsalhatkoznak.

Zrinyi visszatért fele utjából, nem tartotta magát csalhatatlannak, nem is akart visszavonást szítani.

Gonosz hír fogadta, már Zerinvár a töröké volt. Avancourt és tisztársai jóformán még csak meg sem kísérelték védeni, már jöveve azzal a gondolattal néztek az ostrom elébe, hogy a tulnyomó ostromlósereg ellenében néhány napig, talán egy hétig tartó védelemben magukat nem vesztegetik, hanem tisztességes feltételek mellett feladják.

Feladásra azonban még csak nem is kerülhetett a dolog, mert a várhoz tóduló ellenség ágyu-ropogás nélkül, egy vakmerő rohammal bevette. Az őrség javarésze a kirohanók sulya

alatt összeroppanó hidról a Murába veszett, másik része neki futott vad rendetlenségben a törökök kardjának.

Montecuccoli csaknem szemtanuja volt Zerinvár gyalázatos bukásának, olyan közel táborozott, de még a kis ujját sem mozdította meg, hogy védelmére siessen.

Zrinyi keserűen írta a stajeri kormánytanácsnak erről az esetről:

«Hallatlan dolgról, minőt nem olvashatni históriákban, tudósítom nagyságtokat. Zerinvárt ép alappal, ép falakkal az ellenség nagyobb seregünk szemeláttára, úgy szólván csak kardéllal magáévá tette. Ez tehát a mindig remélt, mindig kívánt segéd! Montecuccoli ur soha még kardot sem vonatott oltalmára. Ez okon siettem ő felségéhez, de a magyar urak, s maga Montecuccoli ur által megkeresve, visszajöttem utamból. Midőn Csáktornyan megállapodom s a táborba készülök, veszem a boldogtalan hirt. Tudatni kell legkegyelmesebb urunkkal, hogy nincs oly hatalmas sereg a világon, mely több erősségeket és országokat elveszthetne, ha így fog folyni a háború. Én innen ismét visszatérek a táborba, melyről hiszem, hogy gyászbaborult és védeni fogom a Muravonalt, habár magam maradnék utolsó csepp vérem hullásával, ha kívántatnék, mert ott van helye, itt van ideje a haza minden polgárának a halálra.

XVII.

«Sors bona, nihil aliud.»

Zrinyinek hüvelyébe kellett kardját dugnia, akár rögtön visszavonulhatott volna csáktornyai várába, a mint megtudta Zerinvár bukását. Reá már nem várt semmi jelentős szerep, a tér újra a Montecuccolié volt.

Nagy kötelességérzet, még nagyobb lelkiértéssel kellett ahhoz, hogy a személyét érdeklő keserűséget némán lenyelje olyan korban, midőn a haza javát oly gyakran elnyomta sértett hiuság megtorlást szomjuhozó viszketegsége.

Csak akkor jajdult fel a szív benne, midőn Montecuccoli serege a törökök által Szent-Gotthardnál harcra kényszerítette, megverte a nagyvezér hadát s nyomban megkötötték a magyarok tudta, megkérdése nélkül azt a méltán hirhedtté vált vasvári békét.

A győzelem, még ha ellensége aratta is, örömmel töltötte el kebelét, mert Zrinyi Miklós jobban szerette a hazát, mint gyűlölte személyes ellenségét; a haza harmadfél százados ellenségét pedig százsorta jobban gyűlölte, mint Montecuccolit.

De fájt neki, és fájt minden jó magyar hazafiúnak az, hogy Magyarország sorsa felett ren-

delkezési jogot gyakorolt egy császári generális, kit a jó szerencse és kedvező alkalom arra szemelt ki, hogy egyszer diadalmaskodjék a török felett.

— No szegény Magyarország, jajgattál eddig a zsoldos, idegen katonák ellen, most ha panaszkodni találsz, hogy törvényeidet császári generálisok lábbal tapodják, majd orrodra koppintanak és azt mondják: ti háládatlan, nyugtalan vérű magyarok, hát még panaszkodni is mertek a ti jötevőitek ellen? Inkább csókoljatok kezét a vitéz generálisnak, ki adott nektek békességet . . .

Most már visszavonult Csáktornyára, könyveit kereste fel, az ő hívséges barátait. A sors kereke fordult, alámerítette őt, miért lázadna fel ellene? Hiszen a hívságos emberi élet csak labda, melyet a Jószerencse és Balszerencse egymás kezébe hajigál; azután megtörténhetik, hogy egyik-másik labda fölötte megtetszik a Jószerencsének és azt mondja:

— Ezt megtartom magamnak.

És az ilyen ember boldogul addig, a míg a Jószerencse szeszélye úgy tartja.

A mely labdát a Balszerencse választ ki magának, az el van veszve.

Az olyan embernek a szive telve lehet a legnemesebb érzelmekkel, agya a legfelségesebb eszmékkel: lenyűgözve bilincsek által, meg sem mozdulhat.

«Sors bona, nihil aliud».

Alig hogy megérkezett, hírül adták neki, hogy gyermekkori inasa, a becsületes Matyi meghalt.

— Ki volt mellette végperceiben? — kérde a bán szomorú arccal.

Sibrik uram elmondotta, hogy a nehéz betegségbe eső legényt a bänné ő nagysága is kétszer meglátogatta, s mivelhogy gyakortább emlegette a bán ur ő nagyságának a nevét s látni óhajtotta volna, hát megnyugtatták azzal a hírrel, hogy nemsokára végeszakad a háborúskodásnak s akkor megláthatja ő kegyelmes urát, kihez véglegelleteig olyan nagyon ragaszkodott.

(Vége következik.)

Jellemképek.

— A Tanulók Lapja számára. —
Irtá: KÖRÖSI LÁSZLÓ dr.

II.

A szeszélyről.

Tegnap még édes szeretetreméltóság volt a neve. Holnap már talán feledségnek fogják hívni. Hanem ma még mindig szeszélynek nevezik.

Aristokratikus eredetű, mint a migrain, mely leginkább a kékvérű ereket halygatja. Van benne valami logikátlan logika s következetlen következetesség. Mert szeret eszmekepcsolatban dolgozni s következményeiben a következetesség látszatával fellépni. Tegnap még nem tudta, hogy ma ki fog tagadni s meg fog vetni. De azért holnap aligha birná megvallani, hogy miért cselekedte.

Uralma rendesen nem tart soká, hanem azért rémuralom.

Uralkodik fejedelmeken és rabszolgákon s épen azért mindenkinek alkalma van megismerkedni vele.

Eredetileg aligha más, mint a szív ásitása, s az értelem unatkozása. Valami különös szórakozása a szellemnek, mely azonban akaratlanul is visszataszító, megfoghatatlan és kellemetlen.

A szeszélyes ember sokkal kellemetlenebb a dühöngő embernél, mert a vér pillanatnyi fellobbanásában még mindig több a következetesség, mint a nyugodtan dolgozó szeszélynél.

Neró örült szeszélyéről sokkal többet beszéltek Róma üszkei s a hörgő emberi hullák, mint Neró valódi kegyetlenségéről. Mert még a kegyetlenségnek is meg vannak a maga borzasztó szabályai. De a szeszély szabálytalan és megfoghatatlan.

Kund Abigél szeszélyből adott tört Bárcei Benő kezébe s onnan a szívébe. És Kleopatrától Victoriáig hány száz példával lehetne illusztrálni azt, hogy annál szeszélyesebbek a nők, mennél hatalmasabbak, kisebb-nagyobb mértékben odahaza minden nő királynő s így valamennyi szeszélyes. De még csak szerencse, ha mindössze is kisebb-nagyobb mértékben.

A szeszélyes nő a szeszély rémuralma alatt kérlelhetlen és szivtelen. A szeszélyes férfiú csak kiállhatatlan.

A szeszélyes nőknél rendesen a szeszély hatalma uralkodik, de a szeszélyes férfiakon a győngesség zsarnoksága győz, mikor megfoghatatlanul éreznek, gondolkodnak és cselekednek.

Ezerszeresen jaj annak, a kinél a szeszély természeté válik.

A természetben nincsen szeszély. A szeszélyben nincsen természet. A szeszélyben csak a démon szelleme uralkodik. A régi jó időkben ördögüzés mesterségének tartották, mikor valakiből kikergették a szeszélyt. Milyen nagy baj az a mai felvilágosodott világban, hogy az ördögüzés már teljesen elvesztette hitelét.

III.

Egy karperec története.

A szép kisasszonynak elveszett a karperece. Drága darab jószág volt, hát maga a papa

sietett a rendőrséghez. Még az nap estefelé megtalálták. Egy szegény paraszt asszony akarta épen eladni az aranyművesnél.

A kisasszony sokkal szomorubb volt, mint mikor a karperec hiányzott. A mama sirva találta a szobájában.

— Eredj csak át öregem, beszélj azzal a szegény asszonynyal, talán megtudunk valami nagy titkot.

A fiatal paraszt asszony a rendőrök szobájában ült. Szomoruan, de némán. Hiába faggatták másfél órán keresztül, egy szót se szólt. Hiába raktak eléje puha kenyeret, nem fogadta el. Valami nagyon sötét gondolata volt, mely elhomályosította a többi. Csak ennyit szólt mindössze:

— Hát mikor csuknak már magamra?

Öreg este volt már, mikor a jövevény belépett. A fogoly meg se látta. Valamit sugott az egyik rendőrnek, mire a többi csöndesen elsompolygott s ketten maradtak a durva szobában.

— Mondja csak galambom, honnan ismeri maga az én leányomat, azt a kissszonyt, a kinek a karperece elveszett?

A fiatal paraszt asszony végig nézte a jövevényt, de nem felelt.

— Lássá, én megbocsátok magának és kicsinálom, hogy maga innen nemsokára hazamehet. Ugy-e nem is tudja az ura . . .

A fogolynő meleg szavakkal megszólalt.

— Özveggy vagyok.

— Hát a gyerekei csak várják . . .

— Már nem várnak.

— De csak van valakije?

— Nincsen.

— Lássá, én azt hallottam, hogy maga sohase volt büntetve, hogy jóra való, becsületes asszony volt. Ugy-e a nyomor vette rá, hogy azt a karpereczt . . .

A fogolynő fölkel, mintha azt az utolsó szót meg akarta volna ölni, még gondolatban. Büszkén állott a vallató elé.

— Kaptam . . . nem loptam . . . egy kisasszony adta az utczán, mikor siránkozva léptem ki a boltból, a hol nem adtak hitelbe két kis koporsót mind a két gyermekemnek . . . de hát mit bánom én már . . . mondják, hogy loptam, gyilkoltam, csak temessék el szegény két kis gyerekeket . . . magam majd csak elpusztulok . . .

A következő felőrában már ketten jöttek. Apa és leánya.

— Visszaadjuk a maga becsületét. Itt a leányom karperece ajándékba s itt egy kis pénz a temetésre. Most pedig menjen minigyárt haza a halottaihoz, mert azok várják

magát. Az anyai becsület könnye olyan, mint a szentelt víz a halottakon.

IV.

R ó z s á k.

A pünkösdi rózsza egyszer szóba állott a tövises rózsával:

— Könnyü neked, mikor tövisek övnek.

— Nehéz nekem, mert a tövisek még inkább ingerlik a leszakasztó kezeket.

— Milyen izléstelenség, hogy fejedelmi szimpóm és ruházatom még mindig nem részesül kellő hódolatban — válaszolta a pünkösdi rózsza olyan hangon, mint egy megsértett delnő.

— Milyen szerencse, ha nem sovárognak a hódolatot — vetette fel a rózsza szerényen és egyszerűen.

Erre letépik a pünkösdi rózsát is, meg a tövisesét is.

A pünkösdi rózsza néhány óra mulva elfonyadtan halt meg. A tövises rózsza sokáig élt egy szép leány keblén.

Ilyen virágok a mi érzelmeink is.

A pünkösdi rózsza a futó érzések virága. Nagyra nyílik, szenvedélyes színűnek látszik, pompásan ragyog. De illattalan és gyorsan elmúlik.

A tövises rózsza szerény, de illatos és nemes mint az erény.

Az a rövid dicsőség virága. Ez a szeretet szava a szirmokon.

Hallották már kérem a pünkösdi királyság történetét?

Dicsőségtelen dinasztia története ez.

A tövises rózsának nincsen története, annak csak szerénysége, meg szeretete van, amit még hervadásában is hirdet.

Sebzett harezosok.

— A Tanulók Lapja számára. —

Irtá: GRÖB BÉLA.

(Folytatás.)

Csendes falut ismerek az ugocsi hegyek között. Szántóvető emberek lakják, de ma ünnep van, ma mindenki itthon maradt a földekről.

A vidék felett uralgó esendet egyszer csak harczi kürtök riasztották fel. Van esze a németnek, most jön verbuválni!

Károlyi Sándor, szathmári főispán megparancsolta, hogy csak magyarul tudók magyar ruhában menjenek verbuválni, így több sereget tudnak összegyűjteni, mert a nép utálja a német szót s a német gunyát.

Igy történt aztán, hogy a kis kapuban álló öregek, de még elég dőlczeg és erős ember így szólt a mellette ülő asszonyhoz:

— No, édes anyjuk, mit gondolsz, hátha én is mennék?

Az anyjuknak erre mindjárt pityergőre állott.

— Jaj, fiam Andris, hát te is itt hagynál?

— De kérlek édes anyjuk, ha már . . .

— Ép azért, mert a fiad már ott van, maradj legalább te mellettem!

— Ládd, édes anyjukom, én meg épen azért akarok elmenni, mert hát az apa csak nem lehet satnyább a fiánál!

— Jaj, én édes uram . . .

— Hagyd a sirást, anyjuk! Küzdjed le a fájdalmat és tüdj. Valamelyikünk majd csak vissza fog térni. Tudom én, mennyi sok katonára van szüksége a hazának, azért megyek!

— Oh én Andrisom, maradj, maradj . . . ! zokogott a nő.

— Mondom, édes Marim, ne sirj, hanem imádkozzál. Szólt végül az öreg és elfordult, nehogy agg felesége észrevegye a szemébe szökött könnyecseppet.

Igy történt, hogy Csapó András elment a fiát keresni, de oly soká nem találta meg . . .

*

Most pedig térjünk vissza a Dolhánál letelepült kuruczokhoz.

A fiatal Csapó Pista még alighogy eloltotta az őrtüzet, tompa zaj verte fel szenderegéséből.

— Mi ez?

Mintha csapatokat hallott volna közeledni. Elszorult szívvel hasalt a földre és fülét a füre nyomta. A folyton megmegujuló dobogás csak megerősítette felkölt gyanúját. Megrettenve rázta fel alvó öreg bajtársát s az gyakorlott érzelme által rögtön meggyőződött, hogy csapatok közelegnek. De még el sem hangzott a riadó első harsonája a fiatal Csapó tárogatójából, mikor már megfelelt reá egy viszhang, de nem a meredő sziklatömböké, hanem az ellenség kürtjeinek riadója . . .

Szomorú képet nyujtott az álmából felvert csapat kétségbeesett, egyenetlen küzdelme. A nap első attört sugarai már csak kuszált gomolyt láttak. Ember ember ellen harezolt, de az alig összeverődött csapatot Károlynak nagyrészt rendezett csapatai hamarosan tönkretették.

A Pista fiu öreg barátja oldalán eleinte elég jól tartotta magát. De mikor a szegény öreg sebesülten hullott alá a véráztatta mezőre, mint fiatal, gyakorlatlan harezos, már gyengében küzdött.

A mint egyszer szabad pillanatában körültekintett, rémülve állott meg és felsikoltott:

— Apám!

Mintha atyját látta volna az ellenséges csapatok sorában harezolni. Mihelyt magához tért a

meglepetésből, rohanva sietett arra, de egyszerűen éles fájdalmat érzett és aláhanyatlott . . .

Mikor Károlyi levette a dolhai kurucz csapatot, fogta az elfoglalt 5 hadi zászlót és Bécsbe ment velök, meggyőzni a németet, hogy könnyen felgyul itt a lázadás lappongó szikrája, csak találkozzék ügyes vezér, a ki azt föléleszse. Aztán meg azért is, hogy a dolhai pórok szétveretésében szolgálatot tett Szatmár és Ugoesa vármegyék részére anyagi könnyebbitést eszközöljön ki. A császár ő felsége fogadta is őt és nagylelkűen medicsérte őseinek vitézségét és az ő bátorságát, megköszönte szolgálatait, biztosította állandó bizodalmaról, de a kérelem teljesüléséből semmi sem lett. Károlyi majdnem két havi eredménytelen fáradozás után vissza akart térni hazájába, de Bécs kapujánál egy aranyat követelt tőle a vámos. Megalázott fő ur lettél, Károlyi . . . !

— Esküszöm, hogy keservesen fogjátok ezt az aranyat megfizetni!

Mormogá felindulva Károlyi és sietve távozott.

Két hónap óta fáradozott fenn, két hónapja, elhagyta a hazát és semmi eredmény! Vérző szívvel önmaga fordult volt a jogosan felkelők ellen, hogy megyei számára a jólétet biztosítsa, s ilyen az eredmény?

Károlyiban forrott a magyar vér, és haragjában magasztos eszme fogamzott megagyában . . .

Mikor a hűségéért gunyt aratott főispán Kassára érkezett, üzenetet menesztett Nigrelli főkapitányhoz, melyben ideiglenes szállást kért, hogy kipihenhesse a hosszú ut fáradalmait. A küldött azonban szomorú, levert arczczal tért vissza. Károlyiban rögtön felébredt a gyanu: roszat sejtett.

— Nos, mit mondott a főkapitány?

Habozva szólt a küldött:

— Nincs már szállás.

— Nincs? ismételte Károlyi esodálkozva. És csak ennyit mondott Nigrelli, hogy: nincs már?

— Épen csak ennyit, uram!

— Szép! Mehetsz.

Ennyi épen elég volt a büszke magyar főurnak. Szinte kárörvendő arczczal fordult a vár felé és kardjára csapott:

— Hátha itt nem adnak, oda fogok menni, a hol örömmel fogadnak!

Mondá elfojtott haraggal és rögtön távozott. Mosolyogva tekintettek utána a lehányatoló nap utolsó sugarai s a hűs erdő lehajló lombjai bólogva üdvözölték a megtérni készülő honfiut . . .

*

Mikor Csapó Pista fölébredt, anyját látta agyánál.

— Hol vagyok? sóhajtá.

— Itt vagy, édes, drága fiam, itten, ott-honodban! Szólt az anya és szeretettel hajolt föléje.

A beteg körülnézett és felismerte a régi butorokat, a szép festett asztalt, a tulipános ládát, az ágyakat, még tán az ablakvirágok is ugyanazok voltak.

— Édesanyám! . . . hát nem is csókol meg, hogy hazajöttem? susogta a beteg.

— Oh jaj, édes rosz fiam te, hogy lehet már olyat mondani? sikoltott a jó öreg Mari néni és ráborulva fiára csókkal borította annak napbarnított orcáját.

— Anyám!

— Drága fiam te, ha tudnád, mennyit csókol-talak már azóta, hogy hazakerültél, nem sajditottad volna annyira meg szívemet . . .

— Hát régen vagyok én már idehaza, édes anyám?

— Bizony, bizony, már ide-oda két hónapja lesz, hogy itthon vagy és szenvedsz . . .

— Mért nem hagytak ott a csatatéren, mért nem engedték, hogy tovább vágjam a németet mondtá hirtelen tüzzel a sápadt fiu.

— Jaj édes fiam, volt ott magyar is!

— Magyar? . . . Hiszen én mégis csak a németet vágtam volna.

— Már hogy vágtad volna, mikor akkora seb van a melleden, hogy még az apádé sem nagyobb. Szólt a jó anya s alig tudta könyzeit visszafojtani.

— Seb? a mellemen? monda örömmel a fiu, és tépni kezdte melléről a ruhát.

— Jézus, Mária! fiam . . . fiam . . . apjuk . . . Andris! . . . hamar!

Sikoltozott megijedve a szegény asszony s igyekezett fia kezét fogva tartani.

— A sebet anyám, a sebet akarom látni! Csapó András ijedten rohant be.

— No, no, anyjuk!

A fiu atyja láttára elcsöndesedett.

— Atyám!

— Édes fiam!

S míg a fiu csüggedt karjai az apa nyaka köré fonódtak, az ijedt, az aggódó anya reszkető kézzel uj tépést tett a serkedő sebekre.

Csapó Pista meg akarta csókolni azt a drága kezét, a mely kezébe adta a kardot. Kereste atyjának jobb kezét, de meg nem találta . . . A jó fiu kérdőleg nézett atyjára.

— Hadd fiam, szólt csöndesen az öreg, ha ez ott nem maradt volna, akkor én még most is ott harezolnék . . .

A jó öreg aztán regélni kezdte az ő szomorú történetét, a mint elment fiát keresni és oly

soká nem találta meg . . . S a mikor megtalálta, a lehullott testéért vivott küzdelmében karját vesztette . . . Aztán elmondta Károlyi bécsi kudarczát, a melynek oly üdvös következménye volt, hogy Tokaj alatt a dicső vezér: ifju Rákóczi zászlaja alá esküdtek . . .

Csendes homály borította a bizalmas szobát s az öreg lelkes szavait csak a jó anya elő-előtörő zokogása és szenvedő fiu sohajai szakították félbe.

— Atyám!

— Mit akarsz, fiam?

— A sebeim . . . égnék . . .

S az aggódó szülő hirtelen odasiet. A gondos anya elomló könyüi és a borongó történet meggyógyították a szív sebeit is . . .

(Vége.)

A koldusbot.

Csonka, béna koldus botjára hajolva, Búsan, szótlantul áll a templom ajtóba'.

Mint az időrongált, düledező márvány

Elmereng, elbusul közelgő halálán.

Haj! De más volt, midőn kardjával kezében . . .

Régen volt az, régen . . . nagyon, nagyon régen!

Nem maradt a multból mankójánál egyéb, Az is hogy zordabbá tegye zord jelenét!?

Ura mellett maradt hűsége jeléül,

Romlandó kebellet várva, hogy felépül

Boldogsága ledölt oltára szívében,

Mint akkor, midőn még . . . régen volt az, régen!

Ifju boldog férfi mivelte kertjében,

Lágy földtakaróval fődte be gyengéden.

S mikor a legelső virág feselt rajta,

A jötevő kertész messze ment, elhagyta.

Sötét vérszellegek száguldtak az égen,

Tépve a falombját . . . régen volt az, régen!

Sok év szállott sirba, sok borus nap tölt el,

Megjött a tizedik nyár is uj gyümölcsessel.

S a ki örült volna, az messze bolyongott,

S a ki megáldotta volna a hűs lombot,

Ott pihent a hideg, sötét, örök éjben,

Boldogság, üdv nélkül . . . s haj! Nem ugy mint

régen!

Az ősz leszakgatta lombjait kegyetlen',

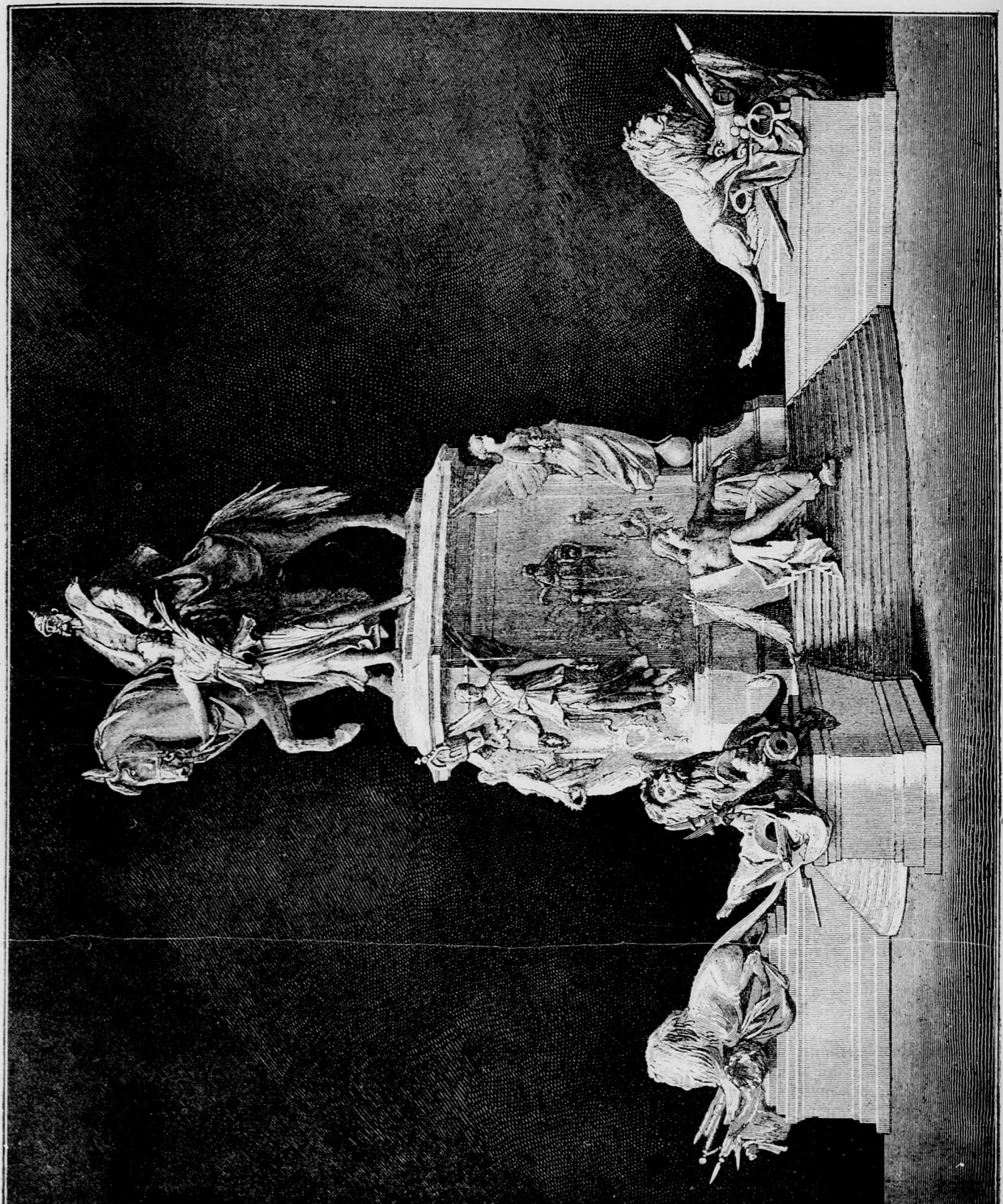
Pusztaság a házon, pusztulás a kertben . . .

. . . Egy ősz, egy roskatag alak jött feléje,

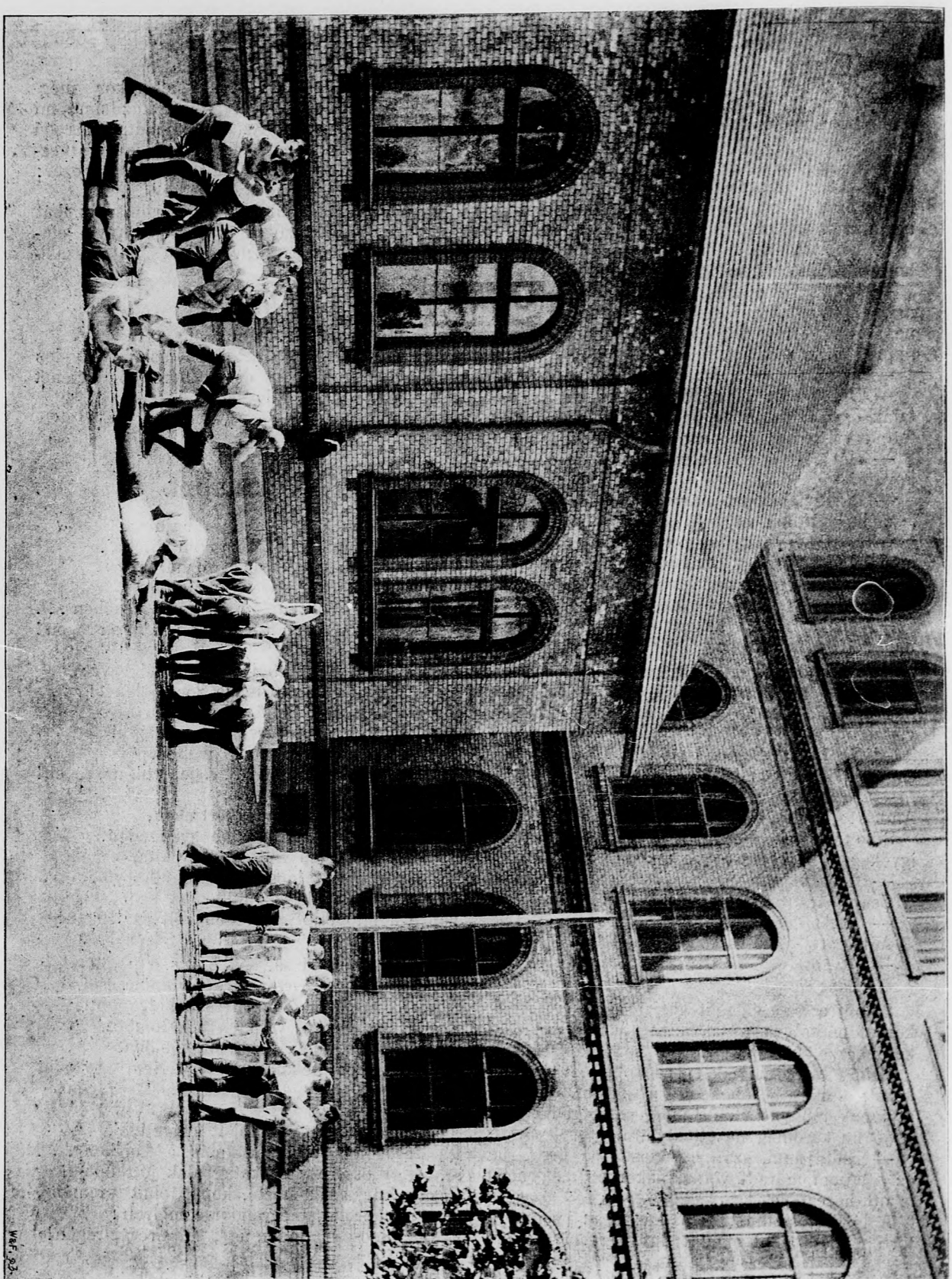
Csak nézte, csak nézte, köny toluult szemébe,

Aztán átkarolta, megrendülve mélyen:

«Miért nincsen minden ugy, mint réges-régen!»

I. VILMOS CSÁSZÁR SZOBRA BERLINBEN.

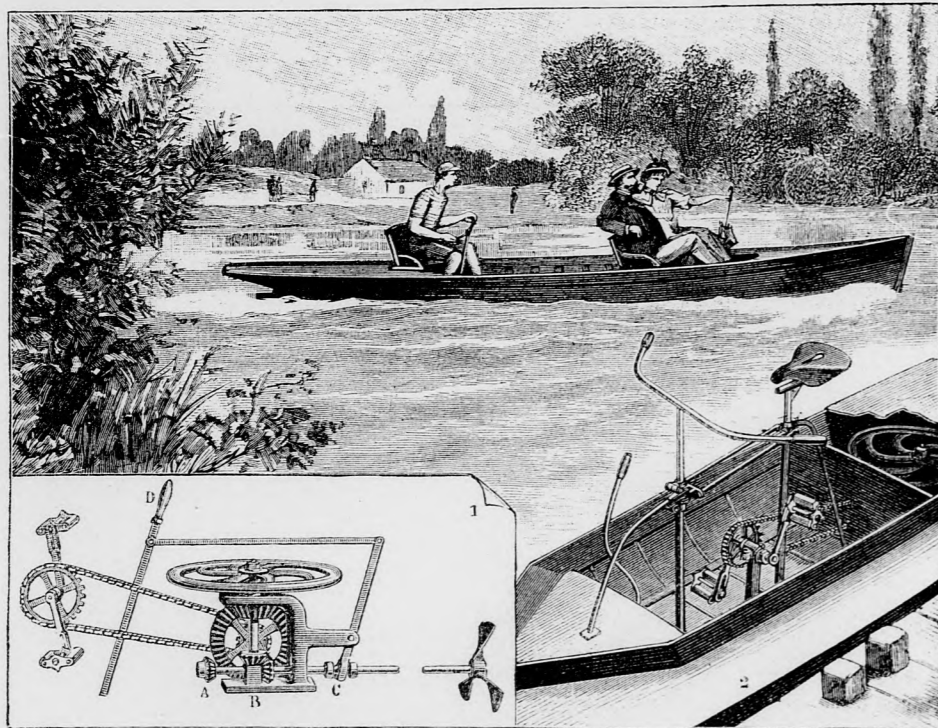

TORNAYTÉKOK A BARCSAL-UTCAI FÖGYMNASIUM UDVARÁN.
(Collaud Ferenz tanzur felvétele.)

W.F. 93.

«Senki, senki sincsen, kit szivemre zárjak,
Életben egyedül te, te maradtál csak!
Oh hol van a többi...? hova... hova szállt a
Mosolygó tündér s a csicseregő madárka,
Mikor lebbentek el? Tavaszszal vagy télen?
«Elszálltak messzire, régen, nagyon régen!»

... Jer hát, kísérv végig rövid életemen,
Veled tán könnyebb lesz némán elviselnem
Mit a jelen nyújt s a mult égetőbbé tesz,
Menjünk, menjünk együtt a kereszt tövéhez,
Talán megayilik a sir, talán megértem,
Mint megértém minden gondolatát régen!?

De nem lelte sehol kedvesi sirhalmát.
Jobb is, jobb is, hátha nyugalmok zavarnák.
Jó helyök van ottan a templom ajtóba',
Egymásra borulva, egymásra hajolva.
S elmélázva a szív lassu verésében!
De másképp dobogott az «Ö» keblén régen!

Csonka, béna koldus a templom ajtóba'
Botjára dől némán, lassan bandukolva.
Szeme könyben, keze botján, ajka csugos:
«Maradjon mellettem e görcsös koldusbot.
Maradjon porladó szivem közelében,
Legyünk ott is együtt, ugy mint réges-régen!»

Faludy Kornél.

Új fajta velocipédek.

(A Tanulók Lapja számára.)

II.

Uj vízi kerékpár.

Ujabban oly kis csónakot találtak föl, melynek hajtására egy pedálok segélyével forgásba indított csavar szolgál; azon gondolat, mely szerint az evezőket keréklapátokkal vagy csavarral kellene pótolni, nem új, de csak az újabb időben, midőn a kerékpárok szerkezetében annyi tapasztalatokat gyűjtöttek, sikerült ezen

a téren is praktikus gépezetet előállítani. Az ily csónak gépezete épp ugy van berendezve, mint némely lánczczal ellátott kerékpároké, mint ezt képeink mutatják.

Némelykor a keskeny nyeregülés helyett valamivel kényelmesebb, padszerű ülést alkalmaznak, mint ezt első képünk mutatja; egyébként a berendezés mindkét esetben ugyanaz. A gépezet egy vízszintes forgótengelyből áll, a mely átmegy a csónak hátulsó részébe s a mely a hajócsavart viseli, mint ezt a kép világosan mutatja. Ezen a forgótengelyen két kerék van, A és B, melyek közül egy függélyes forgótengelyen levő forgókerék által tetszés

szerint akár egyik, akár másik előidézheti azt, hogy a csónak előre vagy hátra menjen. Ugyanazon függélyes forgótengelyen felül egy kerék van elhelyezve, mely egy másik nagy forgókerékbe kapaszkodik, a mely meg egy rövid, vízszintes tengelyen van elhelyezve; ez utóbbi forgását egy lánczszerkezet segélyével a pedáloktól nyeri. A függélyes tengely felső részén egy lendítő kerék van, a mely a forgás szabályozására s kezelésére szolgál.

A csavartengely hosszában ide és oda tologatható, ugy hogy C D kézi emeltyü segélyével a csónak kormányzója a csavartengelyen levő kerekek akár egyikét, akár a másikat a nagy forgókerékkel összeköttetésbe lehet hozni, hogy ezáltal, a nélkül, hogy a pedálokat mozgásba indítanók, a csónak előre és hátra mozoghasson vagy pedig megszűnjön mozogni. A csónak kormányzása egy forgatható kézi emelő segélyével történik, épp ugy, mint a velocipédnél.

A fogak számának s így a fogaskerekek átmérőjének viszonya is a pedáltengelyhez viszonyítva ötszörös, a csavarnak átmérője 58 cm. A pedáltengely minden megfordulása alkalmával a csónak 2.9 métert tesz meg. Ha fölveszszük, hogy az említett forgótengely minden másodperczben megfordul, ugy a csónak egy percz alatt 174 métert, vagyis egy óra alatt több mint tíz kilométert teszen meg. A valóságban azonban a leggyakorlottabb csónakázó sem képes ezen gyorsaságot megtartani, mert a víz ellenállása a csónak sebességével nagyon gyorsan növekszik. A tapasztalat tanítja, hogy

Szárazföldi és vízi kerékpár.

óránként 8 kilométernyi sebesség egy ily csónaknál már csinos ut. Azonkívül egy ily sétatutazásokra szánt csónaknál éppen nem fontos a sebesség, mivel az ember azzal csupán egy enyhe, hűvös víziutnak élvezetességét óhajtja megszerezni s így a cél nem a csónakversenyekre van irányítva.

III.

Szárazföldi és vízi kerékpár.

Egy amerikai, Chicagóban lakó föltaláló, Thore J. Olsen nem régiben egy oly háromkerékű velocipédet készített, mely tetszés szerint használható szárazon és vizen. A szemünk előtt levő kép bemutatja szerkezetét, mely két, csónakhoz hasonló könnyü gépezetből áll, melyek hátul egymással összeköttetésben állanak és a kerékpár talpzatával össze vannak kapcsolva. A velocipéd két főkeréke a küllőkön kis evezőlapátokkal van ellátva. A gép hajtása a közönséges módon történik.

A szárazföldön ezen gép szemelláthatólag nehézkes s a kerekeken levő lapátok nagyon akadályozzák az ut könnyűségét s gyorsaságát, ugy, hogy gyorsan haladni vele teljesen lehetetlen. Mindazonáltal megelégedést okozhat az a tudat, hogy a tulajdonos sétatutját a tavak és folyók nem akadályozzák s időnkint víziutra is lehet a géppel vállalkozni.

(Folytatása következik.)

Öröfás matematikai feladatok.

II.

A 8 királyné feladata.

(Vége.)

Az első cikkben kimutattam, hogy a feladatnak összesen 92 megoldása van, azonban egyszerű próbálgatással azok egyikét is nehéz eltalálni.

Ennek nyitja abban van, hogy 1-től 8-ig való számok illetve számjegyek, melyek a fentebbiekben 92 csoportba lettek beosztva tulajdonképen összesen $1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 \times 6 \times 7 \times 8 = 40320$ -féle módon csoportosíthatók.

Póbálgatás után akarván valamely megoldáshoz jutni következőleg járhatunk el: tegyünk az első oszlopnak legelső mezejére egy királynőt, a következőket lóugrás szerint a második oszlopnak 3-dik mezejére stb. ily módon 5 királynőt elhelyezve, többnek helyet adott feltételek mellett nem fogunk találni. E próba

tehát lehetetlenségre vezet. Ha most az első helyen állót meghagyva tovább folytatjuk a próbálgatást s a második oszlopban a 4-ik mezőt rakjuk be stb. meggyőződünk róla, hogy e próbálgatással csak akkor kapunk egy megoldást, ha a második oszlopban az 5-dik, a 3-dik oszlopban a 8. mezőt rakjuk be. Ily módon nyert első megoldás lesz a következő: 15863724.

Ha a 2. oszlopban a 6-dik mezőt rakjuk be, az esetben is kapunk egy megoldást, mint azt a táblázatból láthatjuk. A 7-dik mezőt rakva be kapunk két megoldást (1. a táblázatot). Ellenben, ha a 2. oszlopban a 8-dik helyet rakjuk be, az esetben nem kaphatunk megoldást.

Ha most az első oszlopnak 2-dik mezőjéből kiindulva folytatjuk a próbálgatást, összesen 8 megoldást kaphatunk (1. a táblázatot).

Ennél szellemesebb próbálgatási eljárást nyerünk La Noë nyomán, ha a középpont körül elfoglalható 4 mezőből indulunk ki, azután az ereket körülvevő 12 mezőre megyünk és így tovább. Ezen az uton a lehetséges összes megoldásokra sokkal könnyebben juthatunk mint az első próbálgatási móddal.

Lényegében az egész feladat nem egyéb mint a gondolkodást fejlesztő türelmi játék.

Bóbita Endre.

Előfizetési fölhívás.

Lapunk október 1-én új évfolyamot kezdett meg, mely alkalommal különösen fölhívjuk a középiskolai ifjúság figyelmét a «Tanulók Lapja» által követett irányra.

A «Tanulók Lapja» Magyarországon a középiskolai ifjúság közlönye, s mint ilyen nem csupán arra törekszik, hogy szórakoztató, érdekes és hasznos olvasmányokkal kedveskedjék az ifjúságnak, hanem ezen kívül az iskolai élet körébe tartozó mindazon dolgokra fősúlyt fektet, melyek az ifjúság tanulmányainak mintegy kiegészítésül szolgálnak. Kiváló írók tollából eredő értekezései, poetikai fejtegetései mintegy lépést tartanak a középiskolák tananyagával, az időnkint adott feladatok vázlatát utmutatást nyújtanak arra nézve, hogy az egyes tételeket miként kell feldolgozni.

A Tanulók Lapjában a tanulságos és szórakoztató elem a legszebb harmoniában egyesül, nincsen ifjúsági lap még külföldön sem, a mely e tekintetben felülmúlja vagy megközelítene a magyar ifjúság Tanulók Lapját.

A mellett, hogy a Tanulók Lapja közleményei magas irodalmi színvonalon állanak, az előfizetők páratlan kedvezményekben részesülnek. A szé-

pen illusztrált lap mellett u. i. minden előfizető egy gyönyörűen, színes képekkel illusztrált

Történeti Album

iveit kapja, úgy, hogy rövid idő alatt

teljesen ingyen

egy Magyarok Története birtokába jut.

Ezenfelül időnkint a szerkesztőség által kitűzött tételek megfejtőinek

több aranyból álló pályadíjakat

oszt ki, melyek az ifjúságot a serény, komoly munkálkodásra buzdítani vannak hivatva.

A rövid időközben adott *Feladatok*, valamint a hetenkint közölt *Fejtörő* kérdések megfejtői között pedig

értékes könyvjutalmakat

sorsol ki, a mely körülmény szintén az ifjúság érdeklődésének élénkítésére szolgál.

A Tanulók Lapjának munkatársai többnyire a magyar tanárok gárdájából valók, a mi azonban nem zárja ki, hogy a mi jót, szépet és értékeset az ifjúságtól kapunk, szintén föl ne használjuk.

A most kezdődő új évfolyamban különös gondot fordítunk a legújabb találmányoknak képekben és magyarázatokban való bemutatására, a kézi ügyességek és játékok ismertetésére, a mikre vonatkozólag szakemberek ígéretét bírjuk.

Különösen felhívjuk olvasóink figyelmét

októberi pályatételeinkre,

melyekkel alkalmat nyújtunk a komoly, törekvő ifjúságnak a nemes olympusi versenyre.

Figyelmükbe ajánljuk továbbá a Tanulók Lapjában közölt

Millennium s a magyar diákság

czimű cikket, s az abban foglaltakra vonatkozólag az ifjúság elhatározását s akciójának eredményét érdekeljük.

Hisszük, hogy a közelgő millennium alkalmával megvalósíthatjuk tervünket, hogy nem lesz iskola, melynek szívesen látott vendége nem volna a Tanulók Lapja, hogy az új ezer év küszöbén a

Tanulók Lapja

Magyarország középiskoláinak igazi közlönye

fog lenni.

E reményben köszönti kedves elvtársait

a Tanulók Lapja szerkesztősége.

☞ Tanulók Lapja harmadik irodalmi pályázata.

1. Bármely tárgyú értekezés. Jutalma 1 db. arany.

2. Eredeti elbeszélés, melynek tárgya az iskolai élet köréből van merítve. Jutalma 1 db. arany.

3. Fordítás bármely nyelvből. A fordítandó darabnak prózainak s a Tanulók Lapja szellemének megfelelőnek kell lenni. Jutalma 8 korona.

4. Eredeti költemény. Jutalma 8 korona.

5. Tollrajz, mely olyan képet ábrázoljon, melyet a Tanulók Lapja közölhet. A nagyságra nézve irányadó a lap egy oldala. Jutalma 8 korona.

6. A legszebben összeállított fejtörő kérdések t. i. egy számtani, földrajzi, történelmi, természetrajzi, (esetleg fizikai is) egy kép- vagy sakkrejtvénnyel. Szóval oly közlemény, mely a Tanulók Lapja «Fejtörő» rovatában egyszeri közlésre a legalkalmasabb. Jutalma 5 korona.

7. A legsikerültebb amateur fotográfia beküldőjének egy momentzáró készüléket tűzünk ki jutalmul.

A pályamunkák tisztán, a lapnak csak egyik felére írva a Tanulók Lapja szerkesztőségébe bérmentve küldendők.

A pályamunkára jelíget kell írni, ugyanezen jelige egy borítékra irandó, mely boríték a szerző nevét, lakását s a pályázatra való jogosultságát igazoló czimszalagot rejtse. Jelíge nélküli pályázatokat nem veszünk figyelembe.

Lapunk azon olvasói, a kik nem előfizetői a lapnak, de tagjai olyan önképző-körnek, mely lapunkat járattja, szintén pályázhatnak a feladott témákra, de jelíges levelökben az önképző kör vezető tanárával igazolni tartoznak, hogy a nevezett önképzőkörnek valóban tagjai.

A beküldött kéziratokat vissza nem adjuk; a jutalmazandó dolgozatokon kívül azon pályamunkákat, melyeket jóknak ítélünk, a «Tanulók Lapja»-ban közölni fogjuk, a mennyire azok közlését lapunk terjedelme megengedi.

A pályázat határideje 1895. decz. 23. A később beküldött dolgozatokat nem bocsátjuk pályázatra.

☞ millennium és Magyarország diáksága.

A Tanulók Lapja f. é. szept. 1. száma szívesen adott helyet Leopold L. bajai főgymnáziumi tanuló ily czimű cikkének, mely tulajdonképen az ország ifjúsága szellemi életének koncentrá-

lására vonatkozik, s mely oly eszmét pendített meg, melyet hazánk ezer éves fönnállásának ünneplésekor ifjúságunk méltán megszívlelhet, s melyet okkal móddal esetleg keresztül is vihet.

Közölte a Tanulók Lapja egyeseknek erre vonatkozó megjegyzéseit, de mivel azt tapasztaljuk, hogy a cikkekre vonatkozó fölszólalások tulajdonképen áldatlan és meddő szóharcok, melyek ily uton célra éppen nem vezetnek, olvasóink figyelmét ezuttal másra hívjuk fel.

Jól jegyzi meg Csuka Ferencz verseczi olvasótársunk, hogy «a nemes szövetség még meg sem alakult s már is azon veszekednek, hogy mint legyen, mint ne legyen». Bizony bizony így a szövetség megalakulni nem fog.

A fölvetett eszmét az ifjúság beszélje meg egymás között, tegyék szöve önképzőköri gyűléseiken, de ne felejtsek el megkérdezni ez iránt tanáraikat, ne mulasszák el kikérni azok bölcs tanácsát és véleményét, s azok nélkül ne fogjanak bele semmibe sem. Mert, hiába, nélkülök úgy sem tudnak keresztül vinni semmit sem.

A mozgalom kezdeményezője legyen az ifjúság: a már megállapított kész programtervezetet közölje tanáraival, azok mondják, mit lehet és szabad, mit üdvös és káros cselekedni. Ha tanáraik pártolni fogják a tervet, akkor fognak módot találni arra is, hogy azt keresztül vinni segítsék.

Az ifjúság csak mint testület s így is csak tapintatos vezetők mellett viheti keresztül tervét, ha ugyan az keresztülvihető. Ha a cél jó és nemes, nem hisszük, hogy tanáraik ellene volnának s hogy ilyen fontos dolognál megvonnák az ifjúságtól a támogatást.

Tömörülni és munkálkodni legyen a jelszó, de csak egyesült erővel. Hadd érjen az eszme, várjuk türelemmel mit fog hozni a jövő.

FEJTÖRŐ.

Közli: Storch Ernő.

193 1. Földrajzi kérdés:

Melyik az a délvidéki hegyes-völgyes tartomány, mely a múlt század óta már hatszor változtatott urát? Birták többek közt Velence, Oroszország, Franciaország és Illyria.

189 2. Történelmi kérdés:

Melyik családból származott és milyen név alatt uralkodott az a katolikus egyházfő, a ki 25 éves korában kardinális volt, 37 esztendő volt, mikor pápa lett és a kitől Luther elragadta legszebb tartományát?

195 3. Természetrajzi kérdés.

Melyik az a likacsos, szivacsos külsejű, leginkább a Lipari-szigeteken előforduló ásvány, mely üveges módosulása egy harmadkorú, porfirós, eruptív kőzetnek?

4. Vegytani kérdés.

Melyik az a C_6H_6O -ból előállított sav, melyet fertőtlenítésre és a must erjedésének megakadályozására használnak?

5. KÉP-TALÁNY.

Csiszár J.-től.

Megfejtési határidő: október 20. A határidőn túl beérkező megfejtések nem vétetnek figyelembe.

A 38-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtései: Számtani kérdés: Ily arányban kell keverni: 7 : 5 : 7 : 5 : 14. — Földrajzi kérdés: Ebró folyó, a Földközi tenger vízrendszeréhez tartozik. — Történelmi kérdés: Aurelianus, Lucius Domitius meggyilkoltatott 275-ben. — Természetrizai kérdés: Hunyor (helleborus), hegyes vidéken terem. — Fizikai kérdés: Purbach György, szül. Peurbachban 1423. május 30. — Képtalány: Ha barátod titkon feded is, de mások előtt dicséred.

A 39-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtései: Számtani kérdés: 33 szavazott mellett, 15 ellene. — Földrajzi kérdés: Zuebek város, a sz. Lőrincz folyó mellett. — Történelmi kérdés: Nagy Sándor. — Természetrizai kérdés: A nagy tarka harkály (dendrocopos maior). — Irodalmi kérdés: Herder Gottfried János, a Cid-románccokat adta ki.

Helyesen megfejtették: Jaszenovics István, Kanitz László, Névtelen Pécsről, Frank Zoltán, Hodács Ágoston, Günsberger Ferencz, Duboss Géza, Both Tamás, Borbély Zoltán, Popper Sándor, Brückl István, Bánfi József, Gorváth Jenő, Heller Oszkár, Orbán Károly, Jerzsabek István, Nagy Elek, Bartha Lajos, Csiszár József, Lindauer Ferencz, Tóth Jenő, Kovács István, ifj. Rosenthal Ferencz, Krenner Zoltán, Juga Jusztin, Storch Ernő.

A jutalmat, egy darab szépirodalmi könyvet Tóth Jenő nyerte el, lakik: Nagy-Körösön, Vasut-utca, kinek a kiadóhivatal a könyvet megküldi.

IRODALOM.

Beöthy Zsolt életrajza jelent meg a Körös László dr. kartársunk szerkesztésében megindult «Kortársaink» cz. vállalat 15-17. füzetében. A tanulmány legkitünőbb esztétikusunknak főleg írói munkásságát méltatja s egyes műveivel behatóan foglalkozik, közölve azok tartalmát is. Nincs magyar ifju, a ki Beöthy Zsolt tisztelt nevét nem ismerné, s éppen azért hisszük, hogy ez életrajzot, mely irodalmunk e kitünőségének első, terjedelmes életrajza, nem csak ifjuságunk siet megszerezni, hanem maguk az önképzőkörök is igyekezni fognak mielőbb megrendelni, hogy a tanuló ifjuság élő nagyjaink e legkiválóbbját közelebből is megismerje. A munka megrendelhető 90 kr-ért a «Kortársaink» kiadóhivatalában VI. Andrassy-ut 25. vagy lapunk szerkesztősege utján is. Melegen ajánljuk olvasóink pártfogásába.

Milleniumi történet. Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő «A magyar nemzet története» című tiz kötetes nagy munkának (Milleniumi kiadás) harmadik kötetéből, mely az Anjouk-korának leírását tartalmazza Pór Antal kitünő történetírónk tollából, most kerültek könyvpiacra az imént megjelent 38, 39. és 40-ik számú füzetek, melyek bizonyára nagy figyelmet fognak kelteni pazar kivitelű műmellékleteikkel és pompás szövegképekkel, melyek az élénk tollal és bámulatos tárgyismerettel megírt szöveget illusztrálják. A diszes füzetek ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetők minden szombatn egy-egy füzetet kapnak.

A 1848-49-iki Magyar szabadságharcz története című nagy illusztrált munkából most jelent meg a 45-ik füzet, a melyben Gracza György V-ik Ferdinánd lemondását és az ezzel kapcsolatos eseményeket mondja el a nála megszokott elevenséggel.

VEGYESEK.

A budapesti VII. ker. magyar királyi állami gymnásium önképzőköre f. h. 6-án vasárnap d. e. 10 órakor tartotta első gyűlését. Az elnöki megnyitó után Zerkovitz Rezső karmester által dirigált férfikar egy régi magyar dalt adott elő. Ennek elhangzása után Lővi Antal VII. o. t. szavalt a «Tizenhárom» cz. (Várady Antaltól). Jusztusz Zsigmond VIII. o. t. a románokról tartott szabad előadást, melyet igen sikerült vetített képekkel illusztrált. A kör jegyzőkönyvi köszönetet szavazott neki. Alföldi Béla hegedűn játszott, mire Grünberger Izsó titkár a «Wiking hajója» cz. költeményt olvasta föl, melyet a kör Bruck Sándor VIII. o. t. bírál-

lata alapján I-fokra (érdemkönyvbeírás) érdemített. Fölbontván a jelígis levélke, abból Singer Ferencz VII. o. t. neve tünt elő, ugyan-csak Grünberger Izsó olvasta föl «A lováti csirkevásár» című vig elbeszélést, melyet Fleischmann bíráló igen hosszúra nyújtott kritikájában a harmadik fokra (tudomásulvétel) ajánlott, mihez a kör egyhangulag hozzájárult. Szigetvári Iván tanárelnök és Banyai Aladár ifjusági elnök néhány megjegyzése után az ülés déli 12 órakor véget ért.

A debreczeni áll. főreáliskola szept. 28-án tartotta alakuló gyűlését dr. Kardos Albert a kiváló irodalomtörténész vezetése alatt. Elnökké szótöbbséggel Komlóssy Imrét, titkárrá egyhangulag Fischer Bélát, aljegyzővé Braun Gyulát és pénztárossá Bisothka Gábort választották meg.

A zombori állami főgymn. kebelében fennálló Arany János önképzőkör október hó 5-én tartotta meg második gyűlését a következő tárgy-sorozattal: A választó gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Pénztárnoki jelentés. 3. Könyvtárnoki jelentés. 4. Október 6-a irta ifj. Ábrányi Kornél. Szavaltja Maier 8. o. t., kinek szavallatát a kör hosszas vita után, elfogadásra ítélte. 5. Egyhangulag elfogadtattott, hogy a kör a «Tanulók Lapja» című lapot meghozatja. 6. Elnöki jelentés a beérkezett művekről. 7. Az új alapszabályok felolvasása és elfogadása. 8. «A Rab» irta Petőfi Sándor. Szavaltja Dömötör Győző, kinek szavallatát a kör dicséretre méltatja. Ezzel a gyűlés feloszlott.

A kis-kun-halasi ev. ref. főgymnázium önképzőköre Korda Imre tanár elnök vezetése mellett 63 taggal a következőképp alakult meg: Ifj. elnök, Fülöp Sándor VIII. o. t. Főtitkár Bartek Lajos VIII. o. t. Altitkár Spániel Vincze VIII. o. t. Főjegyző: Bergl Gyula VIII. o. t. Aljegyzők: Kiss Tamás és Hoffer Kálmán VII. o. tanulók. Főkönyvtárnok: Horváth Sz. István. Alkönyvtárnokok: Ozsvald Kálmán és Rác Béla. Pénztárnok Révész Ferencz. Ellenőr Takács Gyula.

A szolnoki áll. főgymnázium önképzőköre okt. hó 4-én tartotta meg első alakuló gyűlését Balogh Péter vezető tanár ur elnöklete alatt. Titkos szavazás utján a következő tisztségek töltettek be: Ifjusági elnök: Buday Pál VIII. o. t. Titkár: Varga János VIII. o. t. Főjegyző: Fűzesy Elemér VIII. o. t. Pénztárnok: Karkecz Lajos VII. o. t. Aljegyző: Orcsó Antal VII. o. t. Választmányi tagok: Weil Herman VIII. o. t. és Keleti Jenő VII. o. t.

A sepsi-szentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikókollegium önképzőkörének bizottsága az 1895—96. iskolai évre a következő pályatételeket tűzte ki: 1. Emlébeszéd az ezeréves ünnepélyre, jutalma 16 korona. 2. Alkalmi óda az ezeréves ünnepélyre, jutalma 16 kor. 3. Emlék-beszéd «Márctzius 15»-re, jutalom nélkül. 4. Alkalmi óda «Márctzius 15»-re, jutalma: 16 korona. 5. Kemény Zsigmond, mint regényíró, jutalma: 16 korona. 6. A regény és eposz összehasonlítása 16 kor. 7. Idyll vagy románcz, jutalma: 16 korona. 8. Komoly tartalmu kötött beszéd legjobb szavallatának jutalma 10 korona. 9. Humoros költemény legjobb szavallatának jutalma: 10 korona. Azongyűlésen, melyen ezen tételek kitűzettek, Bajkó Zsigmond ifj. elnök indítványára a bizottság elhatározta, hogy a «Tanulók Lapja»-t is megrendeli olvasóterme részére.

A kolozsvári ev. ref. koll. ifj. önképzőköre alakuló gyűlését szept. hó 10-én tartotta Szabó Sámuel felügyelő tanár ur vezetése mellett, mely alkalommal elnöknek tiszt. Tarkányi György kollegiumi vallastanár választott meg. Alelnökké a kör egyhangu óhajtása folytán Szabó Imre VIII. oszt. tan. tétetett meg. A többi hivatalok a következőleg töltettek be: jegyző szótöbbséggel Hocsondy Gyula VIII. o. t. aljegyző Bartos Kálmán, önk. kör lapjának szerkesztői: Bodor Antal és Asztalos Pál VIII. o. tanulók, titkár Deési Gyula VII. o. t.

Gyászhir. Október 5-én reggel Kelcz Jenő gym. III. oszt. tanuló, özvegy anyja egyetlen reménye, hosszas szenvedés után 14 éves korában Pécsen elhunyt. Közegen egy kirándulás alkalmával hütötte meg magát és sorvadásba esett. Temetése általános részvét mellett folyt le. Béke poraira!

A hmvásárhelyi ev. ref. főgymnázium Petőfi Önképzőköre szept. hó 15-én tartotta első rendes gyűlését dr. Imre Lajos felügyelő tanár ur jelenlétében. Több kisebb ügy elintézése után elhatározta a kör, hogy az aradi 13 vértanu kivégeztetésének évfordulóját, okt. 6-ikát megünnepli. Pályázatot hirdetett tehát egy emlékeszédre s egy alkalmi költeményre. De mivel a kör pénzereje jelenleg nem engedi, hogy a legjobb művek anyagilag is jutalmaztassanak, a jutalom érdemkönyvbe írás s az ünnepélyen való felolvasás lesz. Juliustól folytatólag megrendelte a kör a Tanulók Lapját, a Hét, Magyar Szalon s Vasárnapi újság szépirodalmi folyóiratokat.

A hódmező-vásárhelyi ev. ref. főgymn. kebelében fennálló Petőfi Önképzőkör 1849. okt. 6-ikának, az aradi 13 dicső vértanu

kivégeztetésének 46-ik évfordulója alkalmából, 1895. évi október hó 6-án d. u. 3 órakor, a főgymn. disztermében gyász ünnepélyt rendezett.

A nagybányai áll. főgymn. önképzőkörre folyó hó 4-én tartotta alakuló gyűlését Sztinyai Elek tanár ur elnöklete alatt. Választás utján titkár és bíráló bizottsági elnök lett: Blaskovits György VIII. o. t., főjegyző: Koszte János VIII. o. t., aljegyzők: Koncz Károly, Pap László VII. o. tanulók, pénztáros: Kárpáti József, VIII. o. t., főkönyvtáros: Lacheta Bruno VIII. o. t., alkönyvtárosok: Goldstein Mihály, Rác Demeter, Tárca Aurél, Nagy Gábor, VII. o. tanulók: ellenőr Brebán Kornél VIII. o. t.

A szarvasi Vajda-kör eddig négy ülést tartott. Elnöke a körnek tek. Krajcsovic Soma tanár ur. Alakuló ülésén szept. 11-én tisztviselőket választott a kör. Alelnök titkár Petrovics György VIII. Jegyző Schenk Jakab VIII. Főszerkesztő Acsay Lajos VIII. Társzerkesztő Nuszsek Sándor VIII. Főkönyvtárnok Szulimán István VIII. Alkönyvtárnok Wickert Henrik VIII. Levéltáros Neu Béla VII. Ellenőr Benkő István VII. Pénztáros Albusz Figyes VII. o. tanuló.

A n.-váradai prem. rendű főgymnázium Eötvös önképzőkörre szept. 28-án tartotta 2-ik képző gyűlését, a következő tárgysorozat-al: I. Főjegyző felolvassa a mult ülés jegyzőkönyvét. II. «Megálltam előttem» költemény Fehér Hollótól. A hangulatos verset dicsérettel elfogadták; szerző: Adamik János VIII. o. t. III. «A nemzeti nyelv és visélet viszonya: ezek hatása a műveltségre» cz. dolgozat. A művet kül és belalaki fogyatékosága miatt elvetették. IV. Stern Dezső VIII. o. t. szavalta el Lévy «Mikes»-ét. Szavalata a II. fokon sikerült. V. «Töprengés», költemény; elvetették. A gyűlés 3 órakor feloszlott.

Szerkesztői üzenetek.

B. István. Fordítása gyöngé dolog. **Sch. I.** Gyulai Vörösmarty életrajzában sokat talál; persze, hogy a korfestés is szükséges. Szilágyi Bélához Károly-kört 26. forduljon. **Okt. 6. emléke** csinos, de későn jött. **B. L.** Eperjes. Küldje be. **Fallax.** Nem minősítjük annak, mert nincs benne malicia. **Schwarz S.** Sopron. Igazolásul kérjük a főládó vevényt s a mi válaszunkat. A tábla ára 50 kr., de jelezze az utalványon, másképp nem kapja meg. **Bánfi I.** Arad. Megrendelhető. **Momók D.** Arad. Nem adhatunk. **Cs. J.** Meg fog jelenni. **Krenner Z.** Megjött, majd rákerül a sor. **Pollák E.** A kérdéses számot utnak indítottuk. **Kocsos Gy.** Rendben lesz, már intézkedünk. **H. K.** Pápa. Válaszát nem közölhetjük, mivel a

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

levélpapír mind a két oldalára irt. **Singer L.** Rszombat. Lappeldánya, Kármán S. könyvkereskedő czimén jár. **Pollák E.** N.-Várad. Előfizetését a kiadóhivatal megkapta s a 40-ik számot el is küldte. **J. I.** Szamosujvár. A kiadóhivatal a lapot addig nem küldi, míg az előfizetést meg nem ujtja. Ezt azért teszi, mivel azok közül, a kik utólagos fizetést kértek és kaptak, még soha senki sem küldte meg a tartozását. Maga tehát az ilyen lelkiismeretlenek áldozata! **Hollós Gy.** Megkaptuk. **Grób B.** A «Póká»-t közölni fogjuk. **Massilon.** A feleletmegtalálja a T. L. 35. számában. **K. A.** Schiller nem jött meg maig sem. Ez évben a németeket hozzuk. **Byront** eltettük. **Dávidovits D.** A T. L. Kossuth halálakor sok gyűjtőivet küldött szét és gyűjtött is a szoborra vagy 80 frtot, a mint az a T. L. tavalyi évfolyamában s a Budapesti Hirlap 1894. jun. 30. számában látható. A gyűjtés megkezdését újból nem tartjuk helyesnek, azt pedig nem reméljük, hogy a mi ifjuságunk a Kossuthszoborra való bronzkoszorura eleget tudjon gyűjteni, mert egy olyan koszoru néhány ezerbe kerül. Irja meg, mit csináljunk a beküldött koronával. Különbben hazafias lelkesedéseért elismerésünkre valóban méltó. **Római M.** Czikke szép, de erős. Közlésével semmitsem nyernénk. Az ilyen dolgokat czukorban kell beadni, akkor beveszik, ha keserűen adjuk, kiköpiük. Így azért nem támadni kell és szemrehányásokat tenni, ha javítani akarunk, hanem olyan tendenciájú élvezetes olvasmányt kell adnunk, az használ, a támadás nem. — Másik kérdésére a válasz: nem lehet. — **Körösi P.** Kartonra ragasztva jelíges levél nélkül is lehet a fotográfát küldeni. **Heller O.** Az a kérdés, minő irányban akar olvasni. A T. L. 33. számában talál e tekintetben felvilágosítást, csak olvassa el a «Munkafelosztás a szünetidőben» cz. cikket. **Lustig A.** Igen, de csak jót. **Singer L.** Higye el, egészen véletlen dolog az, hogy tudósítása kimaradt. **A beérkezett önképzőkori tudósítások közül csak annyit közölhetünk, a mennyi a lapba, a rendes anyag mellett belefér,** azért tudósítónk buzgalmát ne csökkentse e körülmény, mert annyi tudósítás érkezik hozzánk az ország összes iskoláiból, hogy azoknak közlésére az egész T. L. sem volna elég. Pedig azt is zokon veszik némelyek, ha sok tudósítást közlünk. A melyik előbb érkezik, az belejön a lapba, a többi elmarad, — egyszer az egyik, máskor a másik. Indítványa a jövő számba jönni fog. **Horváth J.** Jeletet, tájképet, alakokat. **Kovács Gy.** Eger. A tollrajzot nem lehet czeruzával rajzolni.

Kiadóhivatali üzenetek.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, legyenek szivesek az előfizetési összeget a kiadóhivatalba beküldve előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon elő.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fel évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számíthatnak.

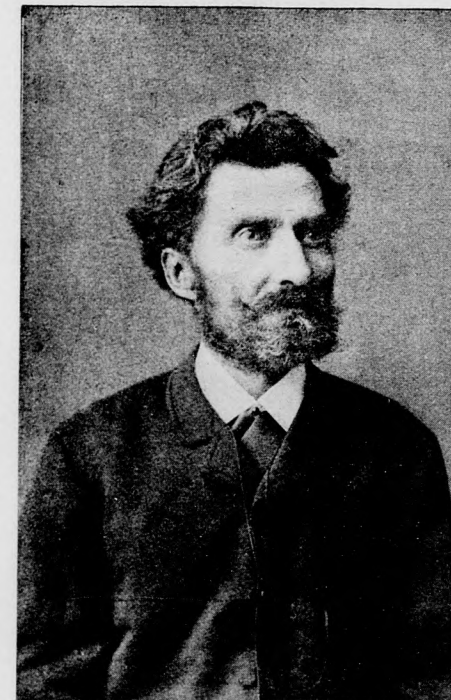
SZARVAS GÁBOR.

(1832—1895.)

Meghalt a magyar nyelv reformátora, az új magyar nyelvudomány megteremtője. Mert valóban teremteni kellett abból a kaoszából, a mit a nyelvújítás maga után hagyott.

Az általános tespedésben, mely a szabadságharc bukását követte, tespedésbe került a magyar nyelv is, melynek művelői romlott nyelvérzékkel őrizték a nyelv mécesét. Az idegen-szerűségekkel telt magyar nyelv irodalmában az egyetlen Arany János irt tisztán magyarul, az ő poézisa mutatta csupán, hogyan kellene nyelvünknek fejlődnie. Végre a nyelvújítás hívei is észre vették a bajt és segíteni iparkodtak. Gyulai Pállal az élükön, a ki pedig elkésredetten védi a nyelvújítást még most is, buzgólkodtak iróink, hogy az Akadémia folyóiratot indítsion meg a baj leküzdésére. Ez a folyóirat lett Szarvas Gábor küzdőtere, ez a folyóirat lett a Magyar Nyelvőr, melyben a szerkesztője elmulhatatlan emléket állított magának.

A Nyelvőr 1872-ben indult meg. Ez a 23 esztendő örökös harc és háboru volt, de termékenyítő küzdelem, melyből a magyar nyelv megifjodva, megtisztulva kelt ki.

Szarvas Gábor 1832. évi márczius 22-én született Adán, Bács-Bodrogmegyében, hol atyja Kovácsmester volt. Hét éves volt, a mikor családja Bajára költözött. Itt járt iskolába a Ferenczrendűekhez, mint első eminens. Érdekes, hogy a leendő tudós különösen kitűnt az éneklésben, sőt énekórakat is adott. 1848-ban nemzetőrnek akart fölcsapni, de fiatal kora miatt visszautasították. Szülei a jogi pályára szánták, ő professzorságra vágyott, föl is vétette magát a benzések pannonhalmi rendjébe, de onnan négy év mulva kilépett. Ezután orvos akart lenni, majd jogásznak csapott föl. Betegsége terelte őt a tanítói pályára, 1858-ban Egerben lett helyettes tanár, majd Bajára került. 1861-ben Pozsonyban lett tanár s a Pozsonyi Lapokat szerkesztette, 1869-ben a pesti kir. kath. gimnáziumhoz nevezte ki Eötvös, 1881-ben vonult nyugalmába. De nyugalmi állapota, melyre szembaja kényszerítette, csak annál fokozottabb tudományos tevékenységre serkentette. Óriási memoriaja pótolta látása fogyatékos voltát.

1890-ben királyi tanácsossá nevezték ki. Ezt az alkalmat tanítványai szeretete fényes ünneppel ünnepelték.